

§ 239

Dnr 2020-000302

Remiss av promemorian En mer likvärdig och effektiv skoltillsyn

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen lämnar synpunkter på promemorian En mer likvärdig och effektiv skoltillsyn enligt kommunledningskontorets tjänsteskrivelse den 27 november.

Ärendebeskrivning

I promemorian lämnas förslag som syftar till att öka möjligheterna för Statens skolinspektion att stänga skolor, såväl fristående som kommunala, med stora brister. Utgångspunkter för de överväganden som har gjorts har varit att möjligheterna till ingripande ska vara så likvärdiga som möjligt för kommunala och enskilda skolhuvudmän och att Skolinspektionen ska ha så effektiva och tydliga verktyg som möjligt för sin tillsyn.

Förslagen innebär att den nuvarande mest ingripande sanktionen vid brister i kommunala skolor – statliga åtgärder för rättelse – som huvudregel ersätts med ett verksamhetsförbud tills vidare. Det innebär att även kommunala skolor med stora brister kommer att kunna stängas och inte kan öppnas igen förrän bristerna är åtgärdade. I vissa fall – t.ex. i mycket små kommuner där bara en skola erbjuder utbildning för alla grundskolans årskurser – kan ett verksamhetsförbud i praktiken vara mycket svårt att genomföra.

Den nuvarande möjligheten att ingripa genom statliga åtgärder för rättelse bör därför finnas kvar som en undantagslösning för de fall då det visserligen finns förutsättningar för ett verksamhetsförbud, men ett sådant med hänsyn till omständigheterna bedöms vara olämpligt.

Vidare innebär förslagen att möjligheterna att komma åt brister i huvudmannens ansvarstagande förbättras, genom att en ny grund för återkallelse av bl.a. godkännande respektive verksamhetsförbud eller statliga åtgärder för rättelse införs. Denna grund innebär att den mest ingripande sanktionen kan aktualiseras inom två år från ett föreläggande även i de fall det har följts, om föreläggandet har gällt ett allvarligt missförhållande och två ytterligare förutsättningar är uppfyllda. Den ena förutsättningen är att huvudmannen tidigare har visat bristande förmåga eller vilja att fullgöra sina skyldigheter som huvudman för verksamheten, den andra är att ett allvarligt missförhållande i verksamheten ändå föreligger.

forts

Ordförandes signatur:

Justerandes signatur:

forts

Därutöver föreslås att tillsynsmyndigheterna i de förelägganden som meddelas ska ange om de påtalade bristerna bedöms utgöra ett allvarligt missförhållande. De beslut som fattas med stöd av de föreslagna nya bestämmelserna föreslås vidare få överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Förslagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2022.

Beslutsunderlag

Ledningsutskottets beslut den 1 december 2020 § 211

Kommunledningskontorets tjänsteskrivelse den 27 november 2020

Kultur- och utvecklingsnämndens beslut § 147 den 19 oktober 2020

Barn- och ungdomsnämndens beslut § 93 den 21 oktober 2020

Beslutsgång

Ordföranden lägger fram ledningsutskottets förslag till beslut och finner att kommunstyrelsen beslutar i enlighet med detsamma.

Ordföranden avslutar ärendet med att ställa frågan till styrelsen om alla ledamöter anser sig ha deltagit i ärendet på lika villkor och finner att så skett.

Beslutet skickas till:

Utbildningsdepartementet

Ordförandes signatur:

Justerandes signatur:

Remiss av promemorian En mer likvärdig och effektiv skoltillsyn

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen lämnar synpunkter på promemorian En mer likvärdig och effektiv skoltillsyn enligt kommunledningskontorets tjänsteskrivelse den 27 november.

Ärendebeskrivning

Sammanfattning

I promemorian lämnas förslag som syftar till att öka möjligheterna för Statens skolinspektion att stänga skolor, såväl fristående som kommunala, med stora brister. Utgångspunkter för de överväganden som har gjorts har varit att möjligheterna till ingripande ska vara så likvärdiga som möjligt för kommunala och enskilda skolhuvudmän och att Skolinspektionen ska ha så effektiva och tydliga verktyg som möjligt för sin tillsyn.

Förslagen innebär att den nuvarande mest ingripande sanktionen vid brister i kommunala skolor – statliga åtgärder för rättelse – som huvudregel ersätts med ett verksamhetsförbud tills vidare. Det innebär att även kommunala skolor med stora brister kommer att kunna stängas och inte kan öppnas igen förrän bristerna är åtgärdade. I vissa fall – t.ex. i mycket små kommuner där bara en skola erbjuder utbildning för alla grundskolans årskurser – kan ett verksamhetsförbud i praktiken vara mycket svårt att genomföra.

Den nuvarande möjligheten att ingripa genom statliga åtgärder för rättelse bör därför finnas kvar som en undantagslösning för de fall då det visserligen finns förutsättningar för ett verksamhetsförbud, men ett sådant med hänsyn till omständigheterna bedöms vara olämpligt.

Vidare innebär förslagen att möjligheterna att komma åt brister i huvudmannens ansvarstagande förbättras, genom att en ny grund för återkallelse av bl.a. godkännande respektive verksamhetsförbud eller statliga åtgärder för rättelse införs. Denna grund innebär att den mest ingripande sanktionen kan aktualiseras inom två år från ett föreläggande även i de fall det har följts, om föreläggandet har gällt ett allvarligt missförhållande och två ytterligare förutsättningar är uppfyllda. Den ena förutsättningen är att huvudmannen tidigare har visat bristande förmåga eller vilja att fullgöra sina skyldigheter som huvudman för verksamheten, den andra är att ett allvarligt missförhållande i verksamheten ändå föreligger.

Därutöver föreslås att tillsynsmyndigheterna i de förelägganden som meddelas ska ange om de påtalade bristerna bedöms utgöra ett allvarligt missförhållande. De beslut som

fattas med stöd av de föreslagna nya bestämmelserna föreslås vidare få överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Förslagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2022.

Barn- och ungdomsnämndens synpunkter

I promemorian föreslås att verksamhetsförbud ska vara huvudregel och att statlig rättelse endast ska användas i undantagsfall. Argumentet är likvärdig skola men konsekvensen som ett sådant verksamhetsförbud innebär skiljer sig för en fristående och kommunal huvudman.

Den fristående verksamheten har inget fortsatt ansvar för eleverna vid ett verksamhetsförbud utan kan stänga ned och avsluta verksamheten, medan kommunen i ett sådant läge behöver planera för att ta emot eleverna från den stängda friskolan till någon av kommunens skolenheter alternativt överta verksamheten i den fristående skolans befintliga lokaler. Oavsett vilken lösning som blir nödvändig för att anordna undervisning för eleverna, uppstår organisatoriska utmaningar. Exempelvis lokalhantering och skolskjuts, vilket även är förenat med ökade kostnader.

Verksamhetsförbud för en kommunal skola innebär liknande organisatoriska och ekonomiska utmaningar för kommunen i likhet med när en fristående skola ges verksamhetsförbud. D.v.s. kommunen behöver placera eleverna vid en annan av kommunens skolor. Barn- och ungdomskontoret har svårt att se hur ett verksamhetsförbud av en skolas verksamhet rent praktiskt ska hanteras. Endast vid en stängning av någon enstaka kommunal skola skulle det vara möjligt att flytta över eleverna till en närliggande kommunal skola men för de allra flesta skolor i Laholms kommun är detta inte praktiskt möjligt.

Syftet med promemoriaförslaget är att skapa en mer likvärdig och effektiv skoltillsyn. Barn- och ungdomskontoret anser att förslaget även bör belysas från ett elevperspektiv. I det fall Statens skolinspektion beslutar om verksamhetsförbud av en kommunal eller fristående skola, får detta även konsekvenser för eleverna på den skolenhet som ska ta emot elever från den stängda skolan. Med största sannolikhet kommer både lär- och arbetsmiljön att påverkas för eleverna. Utifrån ett elevperspektiv ifrågasätter barn- och ungdomskontoret även promemorians förslag om att verksamhetsförbud ska vara huvudregeln och att statlig rättelse endast ska tillämpas i undantagsfall. Barn- och ungdomskontoret anser att de negativa konsekvenserna av ett verksamhetsförbud utifrån ett elevperspektiv är så stora att statlig åtgärd åtminstone bör vara en av åtgärderna som vidtas innan en skolverksamhet stängs ned.

Sammantaget menar barn- och ungdomskontoret att promemoriaförslaget påverkar kommunens skolpliktsansvar för elever folkbokförda i kommunen. Förslaget innebär ett förtydligande vid uppkomna brister i huvudmannens ansvarstagande, vilket i sin tur ger Statens skolinspektion ökade möjligheter för att återkalla ett tillstånd. Således behöver kommunen öka sin beredskap för att kunna ta emot fler elever inom sina egna kommunala verksamheter.

Kultur- och utvecklingsnämndens synpunkter

Kultur- och utvecklingsnämnden föreslår kommunstyrelsen att inga synpunkter eller andra föreslagna ändringar i remissen tillför promemoria något nytt för Laholms kommuns del.

Utifrån ett tjänstemannaperspektiv kommer inte Laholms kommun utsättas för något som idag inte sker vid tillsyn eller om en skolas kvalité inte följer lagstiftningen. Med denna promemoria så ökar enbart likvärdigheten och därav finns det inga synpunkter på den samma

Beslutsunderlag

Kommunledningskontorets tjänsteskrivelse den 27 november 2020

Kultur- och utvecklingsnämndens beslut § 147 den 19 oktober 2020

Barn- och ungdomsnämndens beslut § 93 den 21 oktober 2020

Promemorian En mer likvärdig och effektiv skoltillsyn

Beslutet skickas till:

Utbildningsdepartementet

Josefin Thedeby
Kanslichef/biträdande kommunchef

Martina Gustavsson
Kommunsekreterare